

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Družina vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kakega“ „Slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5, v spregledu naročnine, inserate in reklamacije, cesta št. 5, v spregledu naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Reklamacije se pošiljajo prostje.

Današnja številka obsega 12 strani.

„Slov. kršč. socialna zveza“

OBČNI ZBOR

dne 27. aprila 1913 po večernicah
pri Sv. Križu na Murskem polju

♦♦♦ v „Slomšekovi dvorani“ ♦♦♦

1. Otvoritev, pozdrav.
 2. Naše izobraževalno delo. Poroča dr. Anton Korošec.
 3. „Orli“, na plan! Govori dr. Karol Verstovšek.
 4. Kaj hočemo v bodoče? Govori dr. J. Hohnjec.
 5. Volitve.
 6. Slučajnosti.
- Prijatelji prave krščanske ljudske izobrazbe
uljudno povabljeni! — Mladina pridi v najboljšeštem številu!

Kmetu ali učitelju?

Naši liberalci so sprožili misel, da se naj za poskodovance po zadnjem mrazu da podpora tudi iz deželne denarja. Znano je sicer, da si noče nobena dežela radi stabilni financ naprtiti podpor za uime, ampak da se ta zahteva prepušča državi, katera jo dosega tudi bolj ali manj vestno vrši. Toda dajmo si vzklik vsemu temu ogledati liberalni predlog.

Nemška večina v štajerskem deželnem zboru ni znala gospodariti. Deželni proračun plava v samih primanjkljajih. Dežela ima vsega dolga skupaj nad 60 milijonov.

Ako hoče sedaj dežela kmetu vsled uime pomagati, potem ne zadostuje samo par tisočakov, kakor je bilo to dosedaj v navadi, ampak potem je treba globoko seči v žep. Toda dežela nima razpoložljivega denarja. Trebalo bi torej napraviti nov dolg ali pa zvišati doklade. Na eni strani dati podporo, na drugi zvišati doklade, to pa je isto, kakor vzeti iz desnega žepa in dati v levega.

Zato je treba misliti na drugo pot. Liberalci naj nam dovolijo, da tudi tokrat mi mislimo za-pje, kajti pri vsem spoštovanju njim vendar ne prisodimo toliko

brihtnosti, da bi sami prišli na pametno novo misel. Kakor znano, dela državni zbor nove davke. V maju ali v juniju bodo sprejeti. Iz teh davkov bo nakazala država precejšnje svote tudi deželam. Štajerska dežela dobi baje blizu 2 milijona.

Kakor znano, hočejo liberalci ta dva milijona takoj nakloniti učiteljem. In sicer brez deželne zbor in njihovih sklepov. V obliki draginskih doklad bi naj deželni odbor porazdelil 2 milijona kron učiteljem. Tako hočejo in zahtevajo liberalci. Pri tem čisto pozabljajo na okrajne ceste, na brezobrestna posojila, na regulacije in na druge nujne gospodarske potrebe. Na take zahteve mislijo samo, kadar je treba zabavljati čez občutrko, ne pa kadar je par milijonov denarja na razpolago.

Ker bo gotovo beda našega kmečkega prebivalstva letos večja nego je beda učiteljstva, ker učiteljstvo prav lahko še vsaj eno leto počaka, zato bi bila naša stranka čisto zadovoljna s tem, da se ona dva milijona letos razdelita poskodovancem po snegu. V to ni treba deželne zbor, ni treba opuščati občutrko, ni treba nalagati novih doklad, nam in liberalcem se lahko ustreže: da kmet dobi izdatno podporo za škodo, katero mu je napravil sneg.

Liberalcem torej ni treba zmerjati čez občutrko, ne čez slabo stanje deželnih financ. Denar bo kmalu tukaj in liberalcem se je samo treba odločiti, komu naj se da, ali kmetu ali učitelju.

Na Balkanu.

Na borzali se dvigajo cene vrednostnih papirjev, najboljše znamenje, da milijonarji in spekulanti svetovnega položaja ne gledajo v mračni svetlobi. In ti ljudje dobro vedo, na katero stran se bo v bodoče zasukalo svetovno kolo, posebno spekulanti, med katerimi se baje nahajajo mnogi uradniki različnih ministrstev za zunanje zadeve. — Za Avstrijo je položaj ta: Na severu proti Rusiji je izginila vsaka nevarnost, zato se je tudi večina rezervistov poslala domov. Rezervisti pa, ki so morali na jug, na srbsko in črnogorsko mejo, se ostanejo tam, dokler se napete razmere na Balkanu popolnoma ne poležejo. Vendar se ni bati, da bi Avstrija proti katerikoli državi rabila orožje. Z Bolgarijo smo si prav dobri, Srbija je itak storila vse, kar je Avstrija zahtevala od nje. Črna gora pa bo tudi danes ali jutri mirno vtaknila svoj meč zopet v nožnico.

Toda o balkanskih zadevah bomo morali menda še precej časa govoriti in pisati. Sicer se bo sedaj sklenil mir med balkanskimi državami in Turčijo,

toda potem se bodo še-le začela dolgotrajna pogajanja zaradi meje med Bolgarsko in Turčijo, zaradi Egejskih otokov, zaradi južne meje Albanije, zaradi srbskega trgovskega pristanišča na albanski obali in zaradi vojne odškodnine, ki jo zahtevajo balkanski zavezniški.

Da so Bolgarija, Srbija in Grška za mir, je brezdvomno. Vse tri države so sprejele posredovanje velesil in se bo trajno premirje podpisalo baje že ta teden. Pravzaprav pa traja mir že od preteklega tedna, toda samo na podlagi ustnih pogovorov. In kaj je s Črno goro? Nekatera poročila zatrjujejo, da se je tudi Črna gora udala in sprejela posredovanje velesil za mir, druga poročila pa vedo povečati, da kralj Nikita še vedno stoji s svojo vojsko pred Skadrom ter obeta vojakom, da bodo (pravoslavno) Veliko noč dne 27. t. m. slavili v Skadru. Toda vsi vemo, da bo tudi ako so zadnja poročila resnična, Nikitovega ustavljanja kmalu konec, kajti Rusija je odmaknila svojo roko od Črne gore in jo tako prisilila, da se prej ali slej uda volji velesil, ki hočejo Skader za Albanijo.

Nemški listi so polni poročil, da vlada med Bolgarijo in Srbijo zaradi osvojenega ozemlja velika napetost in da je vojska skoro neizogibna. Stvar je taká: Srbija in Bolgarija sta že pred vojsko naredili pogodbo, kaj ima ena, kaj druga dobiti, ako bo vojska srečna. Kakor znano, so imeli Bolgari v vojski najtežje stališče, kajti Turčija se je z vso vojno silo vrgla na Bolgarsko, dobro računajoč, ako to uničim, potem so tudi drugi zavezniški izgubljeni. Prodiranje Srbov in Grkov ni bilo tako težko, kajti glavna turška moč je stala proti Bolgarom. Zato so prišli Srbi in Grki pri svojem prodiranju v kraje, ki po pogodbi, sklenjeni pred vojsko, morajo pripasti Bolgariji. Nerazsodni Srbi in Grki seveda sedaj zahtevajo po časniki, da zavzete kraje na vsak način obdržijo, posebno Srbi, ki kažejo na svojo pomoč pred Odrinom. Te časniške boje izrabljajo sedaj Nemci, rekoč, kmalu bo vojska. Toda krvave vojske ne želajo časniki, ampak kralji in njih ministri. Ti pa dobro vedo za pogodbo pred vojsko, vedo tudi, da bo Rusija vse poskusila, da se preporne točke mirnim potom razrešijo in končajo. Saj je glasom pogodbe ruski car razsodnik v vseh prepornih zadevah, ki bi nastale vsled vojske med zavezniški.

Kaj je s Črno goro?

Popolnoma nasprotujoče vesti prihajajo zaradi dogodkov pred Skadrom, tako, da je težko razbrati, kaj je res in kaj izmišljotina. Da so naši čitatelji na vse slučajnosti pripravljeni, bomo priobčili zaporedoma vsa različna poročila.

Bolezen sv. Očeta.

O bolezni sv. Očeta izvemo sedaj natančneje podatke. Glavna bolezen, na kateri trpijo, je vnetje bronhij (rogovilasto razvrščene cevi, v katere se razdeli sapnik in ki vežejo sapnik s pljučami). Vnetje bronhij ali bronhialni katar je vrsta pljučnega vnetja, ki prav rada nastopa kot posledica influence. Bolezen je zelo muhasta, nastopa popolnoma neredno, zaporedoma se menjujejo katar, vročica, majhno zboljšanje, zopet napad, kašelj itd. Vnetje bronhij se ne razprostre čez vsa pljuča, ampak napade le točko, kjer se sapnikove cevi spajajo s pljučami. Tam se usadi, se razvije in poneha, potem pa se preseli na drugo točko, kjer zopet nastopi z vsemi svojimi spreminljivimi lastnostmi. Vsled tega je umljivo, da pri vnetju bronhij ne vemo po prvem ali drugem zbolšanju, ali je že konec bolezni, ali pa se je zopet na drugi točki pluč znova pričela. Ako je napadov več in ako prihajajo drug za drugim, potem je bolezen za stare ljudi smrtno-nevarna, ker jih preveč oslabi. Zato tudi sedaj slišimo, da so sv. Oče zelo slabi, da je delovanje srca precej oslabilo, da tudi ledvice ne opravljajo več dobro svoje naloge. Vendar zdravniki niso izgubili upanja. Nasprotno pravijo, da so sv. Oče že izven nevarnosti, ako se nenadoma ne vrne bolezen, kar pri vnetju pluč ni izključeno.

Sv. Oče imajo dva zdravnika, ki prihajata v tej bolezni k njim. Pišeta se dr. Makiafava in dr. Amici. Vsak dan morejo papeža obiskati tudi njegove sestre in nečakinja ter dalje časa ostati pri njih. Službeno imajo seveda opraviti pri papežu vsak dan vkljub bolezni njegov glavni tajnik in drugi njegovi uradniki.

Pretrsljiv je bil prizor, ko je prišel dne 19. a. prila brat papežev iz Gornje Italije, Angelo Sarto, da obišče bolnega brata. Ko sta zapustila zdravnika bolnikovo sobo, poklical je sluga brata, da vstopi. Sv. Oče so se v postelji vzravljali, razprostrli svoje roke proti bratu in ga srčno objeli. Bratomu in vsem, ki so bili priča tega pozdrava, so stopile solze ginjenja v oči.

Vatikan je vedno oblegan od tisoč in tisoč ljudi, odkar ležijo sv. Oče v bolniški postelji. Ne samo romarji, ki prihajajo v večno mesto, se nahajajo med temi tisoči, ampak tudi Rimljani sami. Znati je namreč treba, da sedanji sv. Oče stojijo med rimskim ljudstvom v sluhu svetnika. Pripisujejo se jim čudežni dogodki. Sicer ima o takih dogodkih soditi le sveta cerkev, toda mi jih prinašamo ter izjavljamo, da se že vnaprej počvržemo končni sodbi sv. cerkve.

Neki Italijan je bil hrom na eni roki. V Lurdu ni dobil milosti. Gre v Rim in pride pred sv. Očeta. V javni avdijenci (sprejemu) pokaže papežu svojo nesrečo in papež mu odgovori: „Da, da, da“, in iztegne roko proti hromemu udu. V istem hipu se začne gibati ves život in tudi hroma roka. Ozdravljenec pa je že ves srečen odprl usta, da bi na ves glas izpovedal milost, ki ga je doletela, a sv. Oče Pij se v hipu obrne in mu dene prst na usta ter mu da tako znamenje, naj molči.

Neko dekletce z Angleške je bilo v Lurdu, a ni ozdravelo. Imelo je hude rane na glavi, radi katerih jo niso hoteli vsprejeti v nobeno vzgojevališče. Zato gre v Rim z živo vero: Rob Jezusovega plašča je delil zdravje narodu, Petrova halja istotako; — mene bo pa ozdravel Pij X.

Pri javnem sprejemu poljubi prstan sv. Očeta

in moli k Bogu za milost. Malo kasneje, ko je papež prisotne blagoslovil, je opazila, da jo sv. Oče gleda in v tem hipu je ozdravela. Ni se dotaknila njegove halje, samo navađen pogled jo je na mestu ozdravil. To dekletce je sedaj v Rimu gojenka pri redovnicah Sreca Jezusovega „alla Trinita del manti“. Njena mati je prestopila v katoliško cerkev.

Majhna Francozinja je imela že 11 let, pa še ni mogla hoditi. Pred dvema letoma so jo pripeljali starši v Rim. Z roditelji je bila pripuščena k sv. Očetu. Ko je že prišel sv. Oče v dvorano, kjer so čakali gostje na sprejem, mu je rekel otrok: „Sv. Oče, prosim za veliko milost!“ — Sv. Oče ji odgovori: „Naj ti Bog da vse, kar želiš!“ — Ko je bil sprejem končan, jo je hotel vzeti oče v naročje, da bi jo odnesel, a otrok pravi: „Mislim, da bom lahko sama šla“. In dekletce, ki ni storilo še nobenega koraka, hodi sedaj, da jo vsi vidijo. Ozdravela je. Ko so se srečni starši hoteli pozneje zahvaliti sv. Očetu, je ponižno odgovoril: „To je moč božja, to niso moje stvari.“

Neka dobra Španjolka je došla v Rim s svojim zaročencem, čegar mati je ležala doma močno bolna. Zaročenca sta prišla k sv. Očetu in ga prosila, da bi podpisal neko sliko za bolnico, ki nima močnega upanja več, da ozdravi. A sv. Oče pravi: „Ne, verujte mi, ne bo še umrla: še 10 let bo živela“. Isti dan sta zaročenca prešla brzojavko, da se materi boljša.

Mati deseterih otrok je ležala težko bolna in je v svoji žalosti vzkliknila: „Mati deseterih otrok ne sme umreti! Moj Bog, daj mi zdravje zaradi prošnje papeža Pija X.“ — In smrt je slišala bolestni klic matere; mati je ozdravela.